Oide

Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Creatchuraclam na Bunscoile

Anois agus Amach Anseo

Éascaitheoir:

CC BY NC

Dearbhú Cáilíochta

Ionchais

An Teanga i gCuraclam Athfhorbartha na Bunscoile

Gluais Téarmaí

***Creatchuraclam na Bunscoile* (*CCB*):** Baineann *CCB* leis an gcreatlach den churaclam athfhorbartha a foilsíodh i mí an Mhárta 2023. Tá an creatlach mar bhonn faoi na sonraíochtaí aonair. Tá sé ríthábhachtach, ar an gcéad dul síos, go dtuigtear an *CCB* sula ndéantar plé mionsonraithe ar na sonraíochtaí aonair.

Réimsí Curaclaim: Cuirtear an curaclam ath
a bhfuil an creatchuraclam mar bhonn eolais
14 den doiciméid *CCB* lena n-áirítear:
1. Teanga **2.** Oideachas Eolaíochta, Teicneol
3. Folláine **4.** Oideachas Ealaíon **5.** Oideacha

Sonraíocht: Is ionann an tsonraíocht do gac
ar leith do gach réimse curaclaim den churac
uirlisí. Leagtar amach sa tsonraíocht, an nas
an mheasúnaithe den chreatchuraclam chom
snáitheanna, aonaid na snáitheanna, gnéithe

Tacar uirlisí: Is tacar tacaíochtaí é tacar uirli
an gComhairle Náisiúnta Curaclaim agus Me
cúig réimse curaclaim agus cuirfidh an CNC
mhúinteoirí i ngach tacar uirlisí chun eispéiris
thacaíochta, samplaí d'fhoghlaim na bpáistí a
tacar uirlisí.

Fís Churaclam Athfhorbartha na Bunscoil
sprioc aici gach cuid den churaclam a chur f
agus gach múinteora i mbunscoileanna agus

Prionsabail na Foghlama, an Teagaisc, ag
na nithe san oideachas bunscoile agus speis
foghlama, an teagaisc, agus an mheasúnaith
leathan chun comhthéacsanna scoile éagsúl
san áireamh.

Príomhinniúlachtaí: Cuireann curaclam athfhorbartha na bunscoile le heispéiris luathfhoghlama na bpáistí sa bhaile agus sa réamhscoil agus déanann sé tuilleadh forbartha orthu. Féachann sé leis an eolas, na scileanna, na coincheapa, na meonta, na dearcthaí, agus na luachanna riachtanacha a thabhairt do na páistí a chuirfidh ar a gcumas iad féin a chur in oiriúint do réimse cásanna, dúshlán, agus comhthéacsanna a thacaíonn le Torthaí Foghlama níos leithne, agus déileáil leo. Cuirtear na cumais seo i láthair mar sheacht bpríomhinniúlacht a bhfuil dlúthcheangal eatarthu agus a bhaineann le céimeanna 1 go 4.

Tréithe: Níl sé beartaithe gur liosta uileghabhalach iad tréithe na bPríomhinniúlachtaí a chuirtear i láthair in *CCB*, ina ionad sin, déanann siad cur síos ar fhoghlaim shaintréitheach agus ar dheiseanna forbartha do pháistí laistigh de gach príomhinniúlacht a bheidh leabaithe trí Thorthaí Foghlama i sonraíochtaí an churaclaim.

Cumas gníomhúcháin na múinteoirí: Is é is cumas gníomhúcháin ann ná an cumas roghanna agus cinntí a dhéanamh maidir leis an ábhar atá le múineadh, le cathain a mhúintear é, agus conas an fhoghlaim a sheicheamhú (is é sin, ord a chur uirthi) agus luas na foghlama a shocrú. Áirítear leis sin cinntí maidir leis na heispéiris foghlama ar leith a chuirtear ar fáil.

Cumas gníomhúcháin na bpáistí: Bíonn scoláirí rannpháirteach go gníomhach ina bhfoghlaim féin agus is féidir leo a gcumas gníomhúcháin a léiriú trí sheasamh chun tosaigh i gcásanna foghlama, trí bhreathnú, agus trí éirí rannpháirteach in imeachtaí a bhíonn ar siúl, nó trí thús a chur le comhráite le daoine eile.

Na Comhpháirteanna Lárnacha den Fhoghlaim, den Teagasc, agus den Mheasúnú atá ar Ardchaighdeán: Déanann múinteoirí cinntí lárnacha gach lá maidir le teagasc agus foghlaim ina scoil, lena n-áirítear cinntí faoi na rudaí a fhoghlaimíonn páistí, an t-ord (seiceamh) ina bhfoghlaimíonn siad, an luas faoina bhfoghlaimíonn siad, agus na gníomhaíochtaí agus na heispéiris trína bhfoghlaimíonn siad. Múnlaítear na cinntí sin le cur amach na múinteoirí ar na páistí agus a réamhfhoghlaim; a gcur amach ar an gcuraclam; agus a gcur amach ar an oideolaíocht.

Feidhmiú: Baineann feidhmiú leis an bpróiseas ina gcuirtear an curaclam athfhorbartha i gníomh i scoileanna. Teastaíonn foireann dhinimiciúil cúinsí leanúnacha le haghaidh tabhairt isteach agus fheidhmiú churaclam na bunscoile. Teastaíonn machnamh chun an feidhmiú a thabhairt chun tosaigh go diongbháilte agus go soiléir agus tá muinín as breithiúnais ghairmiúla múinteoirí. Le feidhmiú an churaclaim, aithnítear go mbíonn an curaclam á thabhairt chun beochta sna seomraí ranga ag múinteoirí, agus tuigtear go n-úsáidfear an curaclam ar bhealach solúbtha agus gur féidir comhthéacs ar leith gach scoile a chur san áireamh.

Cur i bhfeidhm: Téarma a úsáidtear go minic i bpolasaí oideachais agus i dtaighde oideachais chun cur síos a dhéanamh ar an bpróiseas ina gcuirtear dearadh curaclaim i ngníomh. In *CCB*, úsáidtear an téarma 'feidhmiú' in áit 'cur i bhfeidhm', rud a léiríonn go bhfuil breithiúnas gairmiúil, oiriúnú ó thaobh comhthéacs de, agus cúinsí dinimiciúla laistigh de scoileanna i gceist.

Toradh foghlama: Is ráiteas é toradh foghlama chun cur síos a dhéanamh ar an bhfoghlaim agus ar an bhforbairt le haghaidh gach foghlaimeora ag deireadh tréimhse áirithe.

Tá gluais ar fáil i gCaibidil 8 de gach sonraíocht chun tacú le tuiscint na dtéarmaí atá sainiúil don tsonraíocht sin.

2

1-2

Creatchuraclam na Bunscoile Lá 1

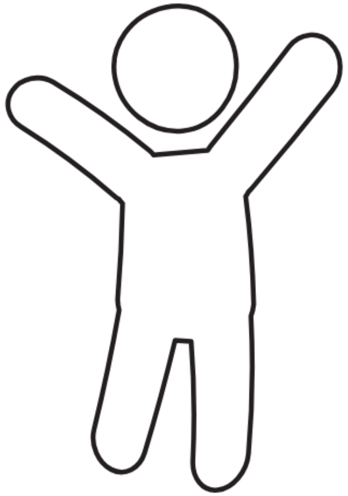

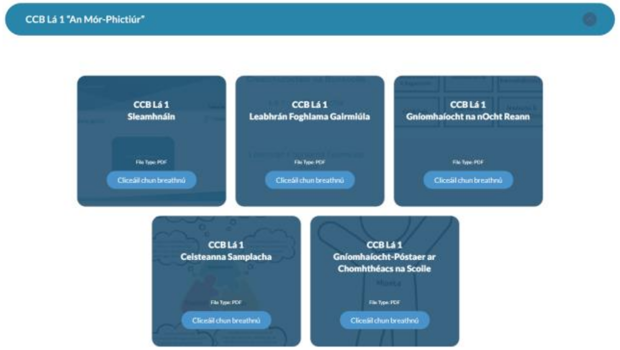

Forléargas ar EFG Lá 2

Seisiún 1	• Eispéiris páistí a aithint mar thréimhse 'ag maireachtáil anois' agus 'ag éirí ina'. • Dul i ngleic leis na 7 bpríomhinniúlacht.

Sos

Seisiún 2	• Machnamh a dhéanamh ar dheiseanna chun na príomhinniúlachtaí a úsáid. • Na comhpháirteanna den fhoghlaim, den teagasc, agus den mheasúnú ar ardchaighdeán a fhiosrú.

Lón

Seisiún 3	• Tús a chur le dul i dtaithí ar na réimsí curaclaim agus ar na sonraíochtaí. • Machnamh a dhéanamh ar na chéad chéimeanna eile.

Príomhtheachtaireachtaí Lá 2 CCB

Aithníonn *Creatchuraclam na Bunscoile* eispéiris páistí i mbunscoileanna agus i scoileanna speisialta mar thréimhse ‘ag maireachtáil anois’ agus ‘ag éirí ina’.

Tá na seacht bpríomhinniúlacht leabaithe ar fud an churaclaim chun foghlaim dhomhain na bpáistí a chothú agus chun cur lena bhforbairt iomlánaíoch.

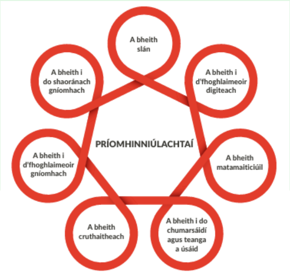

Tá cur amach na múinteoirí ar na páistí agus ar a gcuid réamhfhoghlama, cur amach ar oideolaíocht, agus cur amach ar an gcuraclam mar chomhpháirteanna lárnacha den fhoghlaim, den teagasc, agus den mheasúnú ar ardchaighdeán.

Seisiún 1 Forléargas agus Torthaí an tSeisiúin

Oide

1. Athmhachnamh a dhéanamh ar na cumais atá de dhíth ar pháistí dá bhforbairt iomlánaíoch.
2. Tuiscint chomhroinnte ar na príomhinniúlachtaí a fhorbairt.
3. Dul i dtaithí ar na tréithe a bhaineann leis na príomhinniúlachtaí.

Tráth Maireachtála

Oide

"Aithníonn an creat eispéiris páistí i mbunscoileanna agus i scoileanna speisialta mar thréimhse 'ag maireachtáil anois' agus 'ag éirí ina' - ag ceiliúradh eispéiris óige reatha páistí, agus ag féachaint dá dtodhchaí agus cad a d'fhéadfadh a bheith in ann dóibh."

(Creatchuraclam na Bunscoile (CCB), Ich 3)

Conas ar bhain na páistí lena raibh sibh ag obair i mbliana taitneamh agus leas as na heispéirisí foghlama a chuir sibh ar fáil?

3 nóim.

Cad a d’fhéadfadh a bheith i ndán dóibh?

Oide

Cad iad na cumais atá de dhíth ar pháistí don todhchaí dar leat?

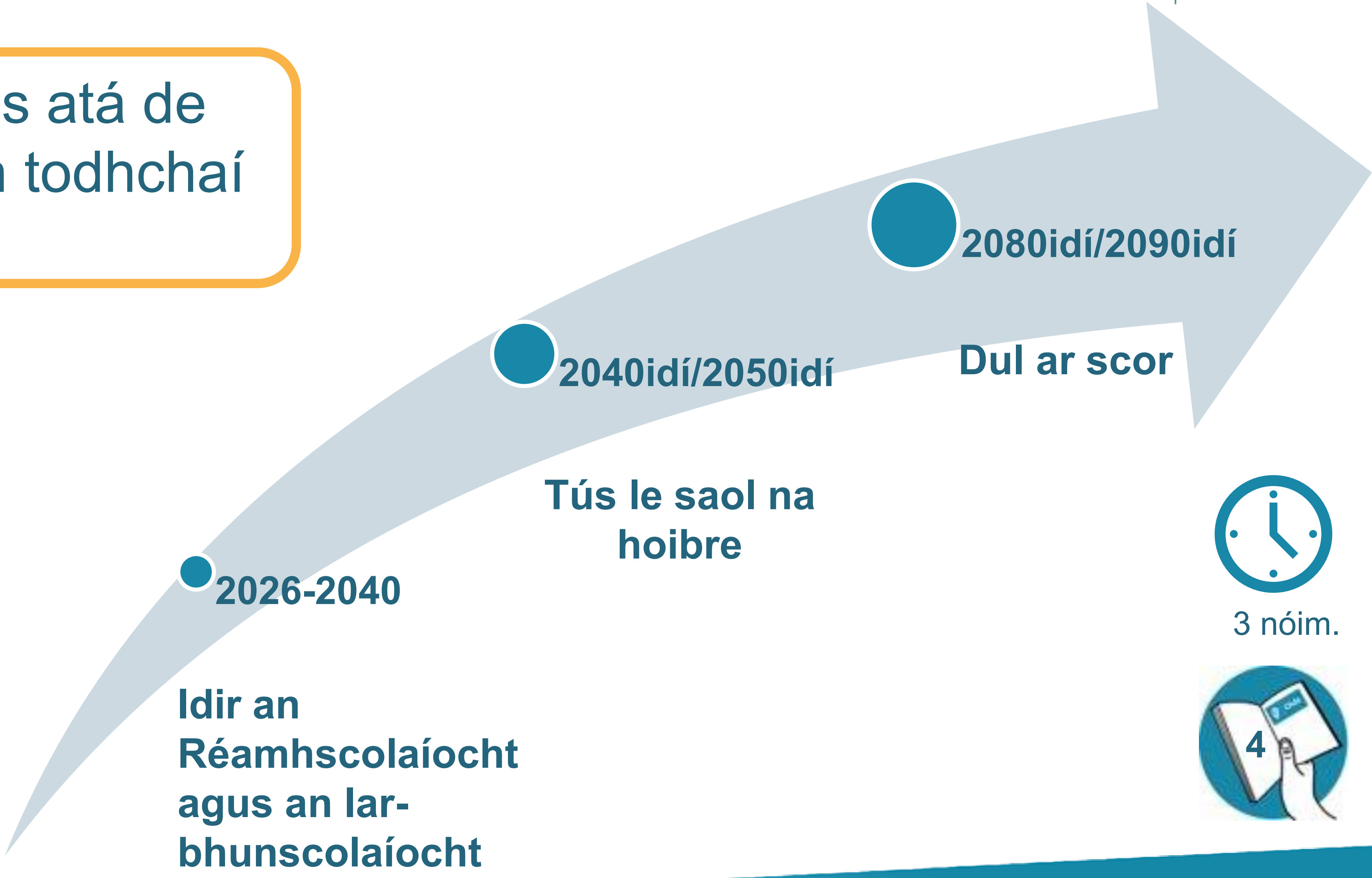

3 nóim.

4

Anois agus Amach Anseo: Guth an Pháiste

Oide

Cad iad na rudaí a ndíríonn na páistí orthu mar rudaí atá tábhachtach dóibh don am i láthair agus don todhchaí?

Príomhinniúlachtaí

Maidir leis an gcuraclam; "Féachann sé leis an eolas, na scileanna, na coincheapa, na meonta, na dearcthaí, agus na luachanna riachtanacha a thabhairt do na páistí a chuirfidh ar a gcumas iad féin a chur in oiriúint do réimse cásanna, dúshlán, agus comhthéacsanna a thacaíonn le Torthaí Foghlama níos leithne, agus déileáil leo." *(CCB, lch 8)*

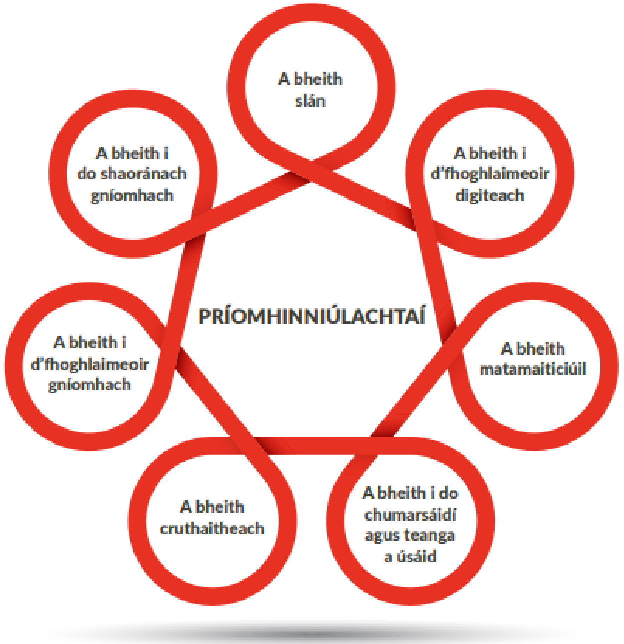

Eolas	Scileanna	Coincheapa	Meonta	Dearcthaí	Luachanna

Cad iad na Tréithe de na Príomhinniúlachtaí?

Déanann na tréithe "cur síos ar fhoghlaim shaintréitheach agus ar dheiseanna forbartha do pháistí laistigh de gach príomhinniúlacht".

(CCB, lch 12)

Tábla 1: Tréithe gach príomhinniúlachta

Príomhinniúlacht	Tréithe
A bheith i do shaoránach gníomhach	• Tuiscint a fhorbairt ar do chearta agus do chuid freagrachtaí féin agus ar chearta agus freagrachtaí daoine eile, agus gníomhú dá réir • Taithí a fháil ar fhoghlaim trí chleachtais dhaonlathacha • Éagóir agus neamhionannas a aithint, chomh maith le bealaí chun gníomhú • An cumas a fhorbairt roghanna a dhéanamh agus gníomhú ar son todhchaí inbhuanaithe
A bheith cruthaitheach	• Páirt a ghlacadh in eispéiris chruthaitheacha agus chultúrtha agus sult a bhaint astu • A bheith fiosrach • A bheith samhlaíoch • A bheith nuálach • Próisis chruthaitheacha a úsáid • Bealaí éagsúla cumarsáide a fhiosrú agus a phlé

Tuiscint chomhroinnte ar na príomhinniúlachtaí a fhorbairt.

1. Léigh an phríomhinniúlacht a tugadh agus na tréithe a bhaineann léi.
2. Aibhsigh eochairfhocail/ eochairfhrásaí.
3. Breac síos eochairfhocail/ eochairfhrásaí agus an leas do na páistí.

5 - 8

9 nóim.

Oide

Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

BY NC

Príomhtheachtaireachtaí Lá 2 CCB

Aithníonn *Creatchuraclam na Bunscoile* eispéiris páistí i mbunscoileanna agus i scoileanna speisialta mar thréimhse 'ag maireachtáil anois' agus 'ag éirí ina'.

Tá na seacht bpríomhinniúlacht leabaithe ar fud an churaclaim chun foghlaim dhomhain na bpáistí a chothú agus chun cur lena bhforbairt iomlánaíoch.

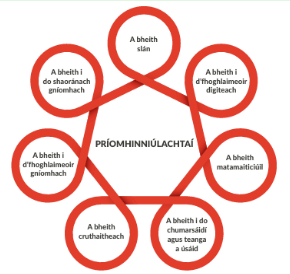

Tá cur amach na múinteoirí ar na páistí agus ar a gcuid réamhfhoghlama, cur amach ar oideolaíocht, agus cur amach ar an gcuraclam mar chomhpháirteanna lárnacha den fhoghlaim, den teagasc, agus den mheasúnú ar ardchaighdeán.

Forléargas agus Torthaí an tSeisiúin

Oide

1. Machnamh a dhéanamh ar an dóigh a dtacaíonn na príomhinniúlachtaí, agus iad ar obair, le páistí chun comhthéacsanna agus suíomhanna a láimhseáil.

2. An dóigh a bhfuil ról lárnach ag na príomhinniúlachtaí i bhfoghlaim páistí agus a mbaint ar fud gach céim de bhunscoileanna agus de scoileanna speisialta a fhiosrú.

3. An tábhacht a bhaineann le cur amach ar na páistí agus ar a gcuid réamhfhoghlama agus cur amach ar an oideolaíocht atá mar dhá chomhpháirt den fhoghlaim, den teagasc, agus den mheasúnú ar ardchaighdeán a fhiosrú.

Cad chuige a bhfuil Príomhinniúlachtaí ann?

"Aithnítear leo go bhfásann, go bhfoghlaimíonn agus go bhforbraíonn páistí scileanna saoil tábhachtacha trí gach a ndéanann siad ar scoil – cibé acu is ceachtanna spraíúla agus tarraingteacha, idirghníomhú a dhéanamh le daoine eile nó eispéiris laethúla atá i gceist." (CNCM, 2025)

Príomhinniúlachtaí ar Obair

Siúlóid Dánlainne na bPríomhinniúlachtaí

Cad iad na príomhinniúlachtaí atá ar obair anseo, dar leatsa? Tabhair fáthanna le do rogha ag tagairt do na tréithe

Príomhinniúlachtaí ar Obair

Cad iad na príomhinniúlachtaí atá ar obair anseo, dar leatsa?

Grianghraf	Príomhinniúlacht	Fáth leis an Rogha (ag tagairt do na Tréithe)
1		
2		
3		
4		
5		
6		

9

9

18 nóim.

Ag Forbairt le hImeacht Ama

"Cuirtear na cumais seo i láthair mar sheacht bpríomhinniúlacht a bhfuil dlúthcheangal eatarthu agus a bhaineann le céimeanna 1 go 4 (Naíonáin Shóisearacha go Rang a Sé)". (*CCB*, lch 8)

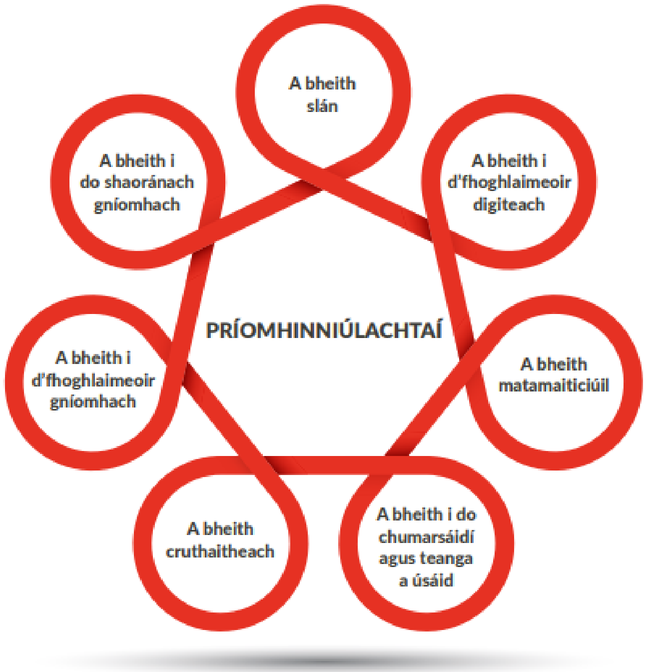

Na Príomhinniúlachtaí i gContanam na Foghlama

(ROÓ, 2024)

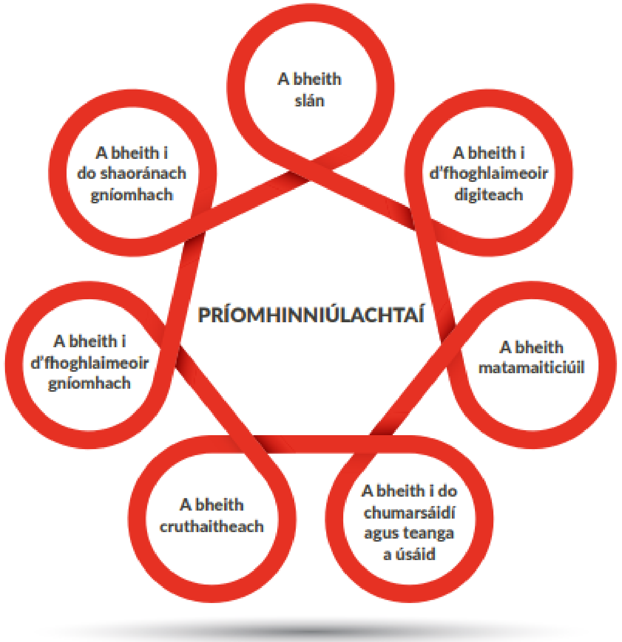

(ROÓ, 2023)

(ROÓ, 2015)

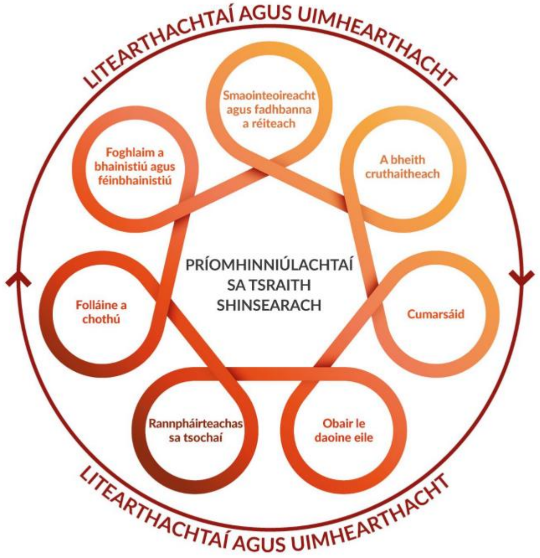

(CNCM, 2024)

Cad iad na Príomhinniúlachtaí?

"Ós rud é go mbíonn ról lárnach ag na hinniúlachtaí i bhfoghlaim páistí, teastaíonn aird leanúnach uathu, agus tá siad leabaithe i ngach réimse curaclaim agus i ngach ábhar ó chéimeanna 1 go 4 trí na Torthaí Foghlama." (CCB, lch 9)

a gcuid oibre drámaíochta a phleanáil agus a ghabháil trí scéalchlárú, dialann a choinneáil agus/nó ag baint usáid as uirlisí digiteacha. FG, CT, C

Tábla 4: Eochair eolais na príomhinniúlachta

Túslitreacha	Príomhinniúlacht
SG	A bheith i do shaoránach gníomhach
FG	A bheith i d'fhoghlaimeoir gníomhach
CT	A bheith i do chumarsáidí agus teanga a úsáid
C	A bheith cruthaitheach
FD	A bheith i d'fhoghlaimeoir digiteach
M	A bheith matamaiticiúil
S	A bheith slán

Eochair na Foghlama i nGach Réimse Foghlama

Oide

“Tá na hinniúlachtaí níos coimpléascaí ná scileanna, tarraingíonn siad ar eolas, ar dhearcthaí agus ar luachanna chomh maith ar dhóigheanna a mbíonn gníomh mar thoradh orthu. Níl siad scartha ná neamhspleách. Is eochair na foghlama iad i ngach réimse foghlama”. *(Aistrithe ó* McGuinness, 2024)

Príomh-Inniúlachtaí → **Tréithe** → **Á gCur ar Obair** → **Fite Fuaite ina Chéile** → **I gContanam na Foghlama** → **Leabaithe ar fud réimsí cuaclaim**

Cad é an fhoghlaim maidir leis na Príomhinniúlachtaí a dhéanfaidh eolas do do chleachtas as seo amach?

3 nóim.

Comhpháirteanna Lárnacha den Fhoghlaim, den Teagasc den Mheasúnú ar Ardchaighdéan

Oide

Cur amach ar na páistí agus a gcuid réamhfhoghlama

Cur amach ar an oideolaíocht

Cur amach ar an gcuraclam

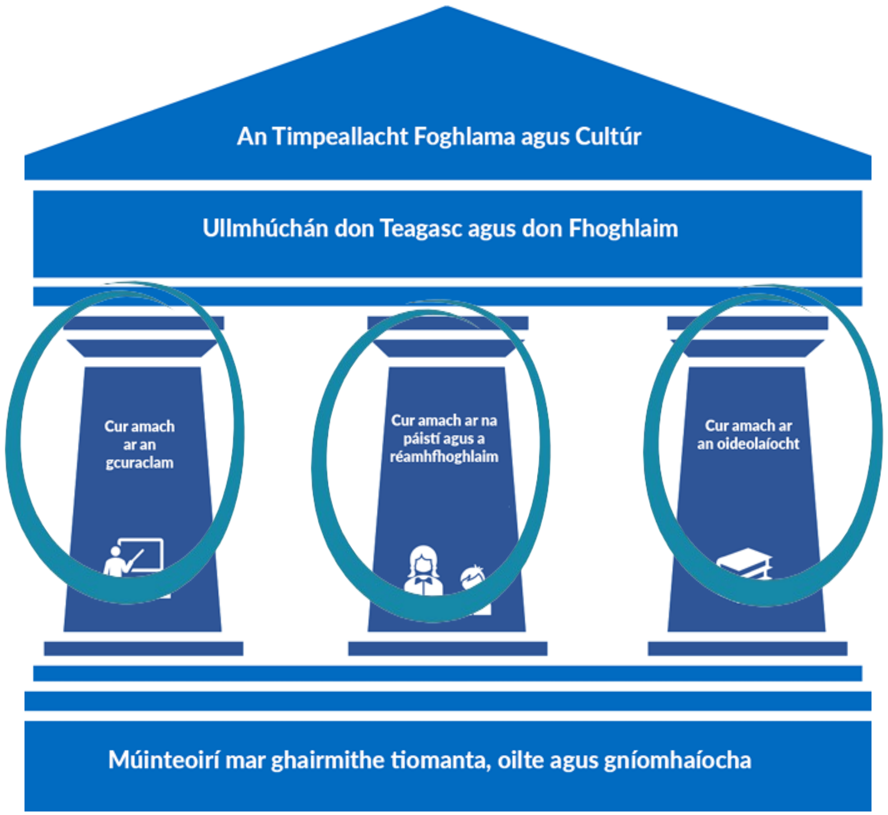

Físeán: Cur amach ar na Páistí agus a Réamhfhoghlaim

Oide

Físeán: Cur amach ar na Páistí agus a Réamhfhoghlaim

Cur amach ar na páistí agus a gcuid réamhfhoghlama

Cur amach ar an oideolaíocht

Cur amach ar an gcuraclam

Léigh leathanach 11 i do Leabhrán Foghlama Gairmiúla

3 nóim.

11

Cur amach ar na Páistí agus a gCuid Réamhfhoghlama

Déan machnamh agus plé ar do léargas ón bhfíseán agus ar leathanach 11 i do Leabhrán Foghlama Gairmiúla.

Is féidir go dtacóidh na spreagcheisteanna ar leathanach 12 le do phlé.

Físéan: Cur amach ar an Oideolaíocht

Oide

Cur amach ar na páistí agus a gcuid réamhfhoghlama

Cur amach ar an oideolaíocht

Cur amach ar an gcuraclam

Físeán: Cur amach ar an Oideolaíocht

Léigh leathanach 13 i do Leabhrán Foghlama Gairmiúla

13

3 nóim.

Cur amach ar an Oideolaíocht

Oide

Déan machnamh agus plé ar do léargas ón bhfíseán agus ar leathanach 13 i do Leabhrán Foghlama Gairmiúla.

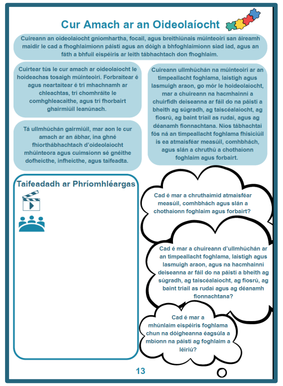

Is féidir go dtacóidh na spreagcheisteanna le do phlé.

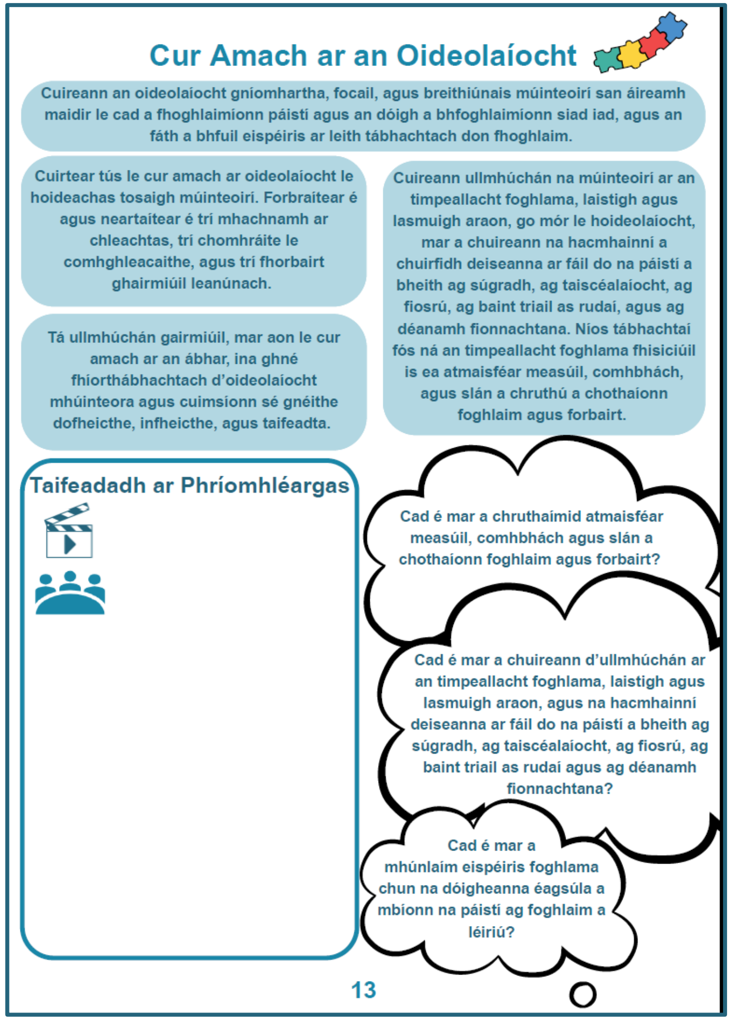

Cur Amach ar an Oideolaíocht

Cuireann an oideolaíocht gníomhartha, focail, agus breithiúnais múinteoirí san áireamh maidir le cad a fhoghlaimíonn páistí agus an dóigh a bhfoghlaimíonn siad iad, agus an fáth a bhfuil eispéiris ar leith tábhachtach don fhoghlaim.

Cuirtear tús le cur amach ar oideolaíocht le hoideachas tosaigh múinteoirí. Forbraítear é agus neartaítear é trí mhachnamh ar chleachtas, trí chomhráite le comhghleacaithe, agus trí fhorbairt ghairmiúil leanúnach.

Tá ullmhúchán gairmiúil, mar aon le cur amach ar an ábhar, ina ghné fhíorthábhachtach d'oideolaíocht mhúinteora agus cuimsíonn sé gnéithe dofheicthe, infheicthe, agus taifeadta.

Cuireann ullmhúchán na múinteoirí ar an timpeallacht foghlama, laistigh agus lasmuigh araon, go mór le hoideolaíocht, mar a chuireann na hacmhainní a chuirfidh deiseanna ar fáil do na páistí a bheith ag súgradh, ag taiscéalaíocht, ag fiosrú, ag baint triail as rudaí, agus ag déanamh fionnachtana. Níos tábhachtaí fós ná an timpeallacht foghlama fhisiciúil is ea atmaisféar measúil, comhbhách, agus slán a chruthú a chothaíonn foghlaim agus forbairt.

Taifeadadh ar Phríomhléargas

Cad é mar a chruthaimid atmaisféar measúil, comhbhách agus slán a chothaíonn foghlaim agus forbairt?

Cad é mar a chuireann d'ullmhúchán ar an timpeallacht foghlama, laistigh agus lasmuigh araon, agus na hacmhainní deiseanna ar fáil do na páistí a bheith ag súgradh, ag taiscéalaíocht, ag fiosrú, ag baint triail as rudaí agus ag déanamh fionnachtana?

Cad é mar a mhúnlaím eispéiris foghlama chun na dóigheanna éagsúla a mbíonn na páistí ag foghlaim a léiriú?

13

Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Cuir Chuige Coitianta Oideolaíochta

1. Léigh an cur chuige oideolaíochta a tugadh duit agus na samplaí den dóigh ar féidir é a úsáid.

2. Déan machnamh agus breac nóta den áit a bhfuil sé le sonrú i do chleachtas.

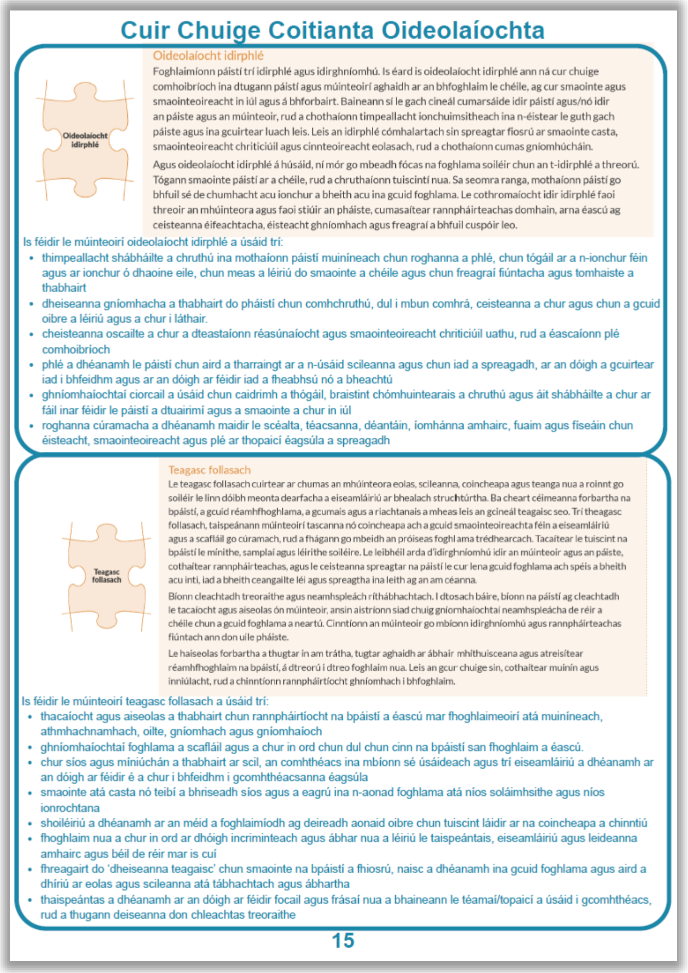

Cuir Chuige Coitianta Oideolaíochta

Oideolaíocht idirphlé

Foghlaimíonn páistí trí idirphlé agus idirghníomhú. Is éard is oideolaíocht idirphlé ann ná cur chuige comhoibríoch ina dtugann páistí agus múinteoirí aghaidh ar an bhfoghlaim le chéile, ag cur smaointe agus smaointeoireacht in iúl agus á bhforbairt. Baineann sí le gach cineál cumarsáide idir páistí agus/nó idir an páiste agus an múinteoir, rud a chothaíonn timpeallacht ionchuimsitheach ina n-éistear le guth gach páiste agus ina gcuirtear luach leis. Leis an idirphlé cómhalartach sin spreagtar fiosrú ar smaointe casta, smaointeoireacht chriticiúil agus cinnteoireacht eolasach, rud a chothaíonn cumas gníomhúcháin.

Agus oideolaíocht idirphlé á húsáid, ní mór go mbeadh fócas na foghlama soiléir chun an t-idirphlé a threorú. Tógann smaointe páistí ar a chéile, rud a chruthaíonn tuiscintí nua. Sa seomra ranga, mothaíonn páistí go bhfuil sé de chumhacht acu ionchur a bheith acu ina gcuid foghlama. Le cothromaíocht idir idirphlé faoi threoir an mhúinteora agus faoi stiúir an pháiste, cumasaítear rannpháirteachas domhain, arna éascú ag ceisteanna éifeachtacha, éisteacht ghníomhach agus freagraí a bhfuil cuspóir leo.

Is féidir le múinteoirí oideolaíocht idirphlé a úsáid trí:

- thimpeallacht shábháilte a chruthú ina mothaíonn páistí muiníneach chun roghanna a phlé, chun tógáil ar a n-ionchur féin agus ar ionchur ó dhaoine eile, chun meas a léiriú do smaointe a chéile agus chun freagraí fiúntacha agus tomhaiste a thabhairt
- dheiseanna gníomhacha a thabhairt do pháistí chun comhchruthú, dul i mbun comhrá, ceisteanna a chur agus chun a gcuid oibre a léiriú agus a chur i láthair.
- cheisteanna oscailte a chur a dteastaíonn réasúnaíocht agus smaointeoireacht chriticiúil uathu, rud a éascaíonn plé comhoibríoch
- phlé a dhéanamh le páistí chun aird a tharraingt ar a n-úsáid scileanna agus chun iad a spreagadh, ar an dóigh a gcuirtear iad i bhfeidhm agus ar an dóigh ar féidir iad a fheabhsú nó a bheachtú
- ghníomhaíochtaí ciorcail a úsáid chun caidrimh a thógáil, braistint chómhuintearais a chruthú agus áit shábháilte a chur ar fáil inar féidir le páistí a dtuairimí agus a smaointe a chur in iúl
- roghanna cúramacha a dhéanamh maidir le scéalta, téacsanna, déantáin, íomhánna amhairc, fuaim agus físeáin chun éisteacht, smaointeoireacht agus plé ar thopaicí éagsúla a spreagadh

Teagasc follasach

Le teagasc follasach cuirtear ar chumas an mhúinteora eolas, scileanna, coincheapa agus teanga nua a roinnt go soiléir le linn dóibh meonta dearfacha a eiseamláiriú ar bhealach struchtúrtha. Ba cheart céimeanna forbartha na bpáistí, a gcuid réamhfhoghlama, a gcumais agus a riachtanais a mheas leis an gcineál teagaisc seo. Trí theagasc follasach, taispeánann múinteoirí tascanna nó coincheapa ach a gcuid smaointeoireachta féin a eiseamláiriú agus a scafláil go cúramach, rud a fhágann go mbeidh an próiseas foghlama trédhearcach. Tacaítear le tuiscint na bpáistí le mínithe, samplaí agus léirithe soiléire. Le leibhéil arda d'idirghníomhú idir an múinteoir agus an páiste, cothaítear rannpháirteachas, agus le ceisteanna spreagtar na páistí le cur lena gcuid foghlama ach spéis a bheith acu inti, iad a bheith ceangailte léi agus spreagtha ina leith ag an am céanna.

Bíonn cleachtadh treoraithe agus neamhspleách ríthábhachtach. I dtosach báire, bíonn na páistí ag cleachtadh le tacaíocht agus aiseolas ón múinteoir, ansin aistríonn siad chuig gníomhaíochtaí neamhspleácha de réir a chéile chun a gcuid foghlama a neartú. Cinntíonn an múinteoir go mbíonn idirghníomhú agus rannpháirteachas fiúntach ann don uile pháiste.

Le haiseolas forbartha a thugtar in am trátha, tugtar aghaidh ar ábhair mhíthuisceana agus atreisítear réamhfhoghlaim na bpáistí, á dtreorú i dtreo foghlaim nua. Leis an gcur chuige sin, cothaítear muinín agus inniúlacht, rud a chinntíonn rannpháirtíocht ghníomhach i bhfoghlaim.

Is féidir le múinteoirí teagasc follasach a úsáid trí:

- thacaíocht agus aiseolas a thabhairt chun rannpháirtíocht na bpáistí a éascú mar fhoghlaimeoirí atá muiníneach, athmhachnamhach, oilte, gníomhach agus gníomhaíoch
- ghníomhaíochtaí foghlama a scafláil agus a chur in ord chun dul chun cinn na bpáistí san fhoghlaim a éascú.
- chur síos agus míniúchán a thabhairt ar scil, an comhthéacs ina mbíonn sé úsáideach agus trí eiseamláiriú a dhéanamh ar an dóigh ar féidir é a chur i bhfeidhm i gcomhthéacsanna éagsúla
- smaointe atá casta nó teibí a bhriseadh síos agus a eagrú ina n-aonad foghlama atá níos soláimhsithe agus níos ionrochtana
- shoiléiriú a dhéanamh ar an méid a foghlaimíodh ag deireadh aonaid oibre chun tuiscint láidir ar na coincheapa a chinntiú
- fhoghlaim nua a chur in ord ar dhóigh incriminteach agus ábhar nua a léiriú le taispeántais, eiseamláiriú agus leideanna amhairc agus béil de réir mar is cuí
- fhreagairt do 'dheiseanna teagaisc' chun smaointe na bpáistí a fhiosrú, naisc a dhéanamh ina gcuid foghlama agus aird a dhíriú ar eolas agus scileanna atá tábhachtach agus ábhartha
- thaispeántas a dhéanamh ar an dóigh ar féidir focail agus frásaí nua a bhaineann le téamaí/topaicí a úsáid i gcomhthéacs, rud a thugann deiseanna don chleachtas treoraithe

15

16 nóim.

Oide

Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

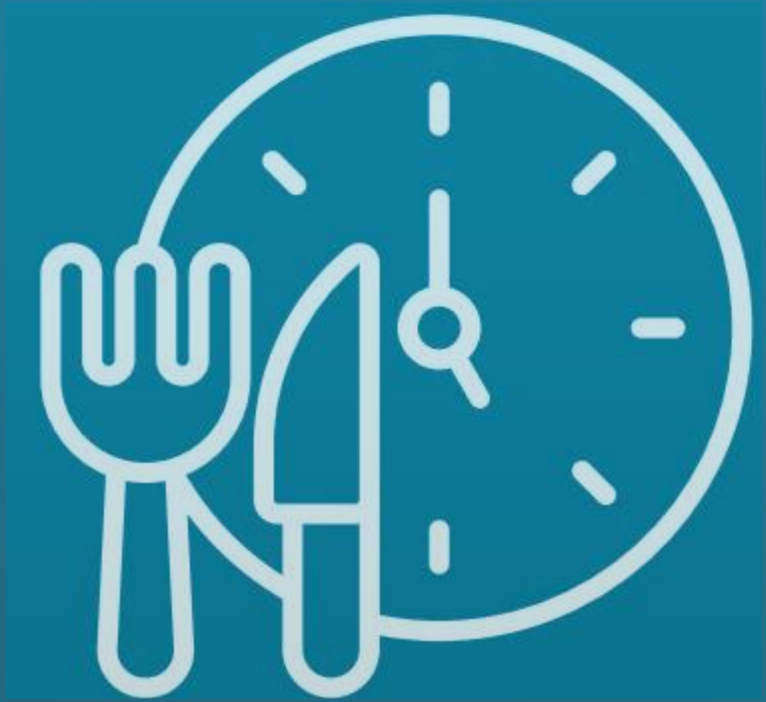

CC BY NC

Príomhtheachtaireachtaí Lá 2 CCB

Aithníonn *Creatchuraclam na Bunscoile* eispéiris páistí i mbunscoileanna agus i scoileanna speisialta mar thréimhse ‘ag maireachtáil anois’ agus ‘ag éirí ina’.

Tá na seacht bpríomhinniúlacht leabaithe ar fud an churaclaim chun foghlaim dhomhain na bpáistí a chothú agus chun cur lena bhforbairt iomlánaíoch.

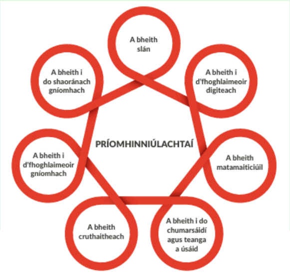

Tá cur amach na múinteoirí ar na páistí agus ar a gcuid réamhfhoghlama, cur amach ar oideolaíocht, agus cur amach ar an gcuraclam mar chomhpháirteanna lárnacha den fhoghlaim, den teagasc, agus den mheasúnú ar ardchaighdeán.

Seisiún 3
Forléargas agus Torthaí an tSeisiúin

Oide

1. Machnamh a dhéanamh ar an dóigh a dtacaíonn cur amach ar an gcuraclam le foghlaim, teagasc agus measúnú ar ardchaighdeán.

2. Na cúig shonraíocht churaclaim in athfhorbairt churaclaim na bunscoile agus a struchtúr uileghabhálach a fhiosrú agus tosú de dhul i ngleic leo.

3. Dul i dtaithí ar na hacmhainní agus na tacaíochtaí a chuideoidh leat féin agus le do scoil ar an aistear chun curaclam a chur i bhfeidhm.

Cur Amach ar an gCuraclam

Físeán: Cur amach ar an gCuraclam

Cur amach ar naa páistí agus a gcuid réamhfhoghlama

Cur amach ar an oideolaíocht

Cur amach ar an gcuraclam

Léigh leathanach 14 i do Leabhrán Foghlama Gairmiúla.

14

3 nóim.

Curaclam Athfhorbartha na Bunscoile

Oide

"Cumasaíonn cur amach na múinteoirí ar an gcuraclam (lena n-áirítear an fhís, na prionsabail, na príomhinniúlachtaí, na réimsí curaclaim, agus na próisis foghlama, teagaisc, agus mheasúnaithe) eispéiris foghlama ar ardchaighdeán do gach páiste i mbunscoileanna agus i scoileanna speisialta. " *(CCB, lch 27)*

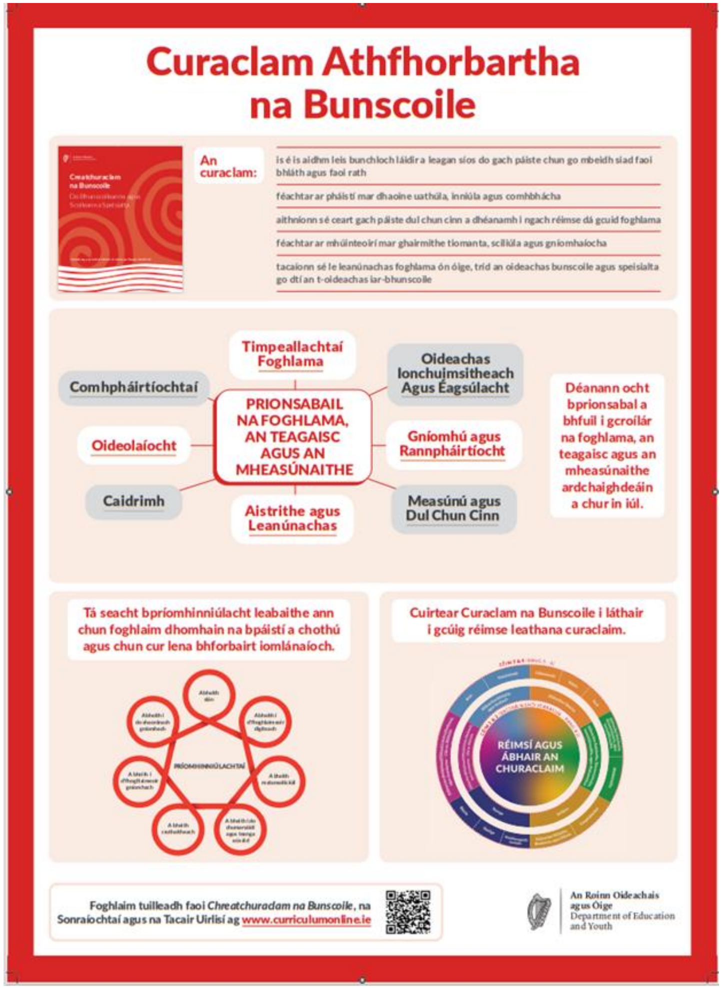

Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Cinnteoireacht Ghairmiúil

Oide

“Cuireann múinteoirí, mar ghairmithe sciliúla agus gníomhaíocha, an curaclam i láthair trí chinntí a dhéanamh faoi cad ba chóir a mhúineadh, cathain ba cheart é a mhúineadh, agus conas foghlaim a chur in ord agus an luas ceart a chur fúithi.” (CCB, lch 20)

Cén fáth a bhfuil an ceacht seo á theagasc do na páistí seo ag an am seo?

5 nóim.

10

Déan athmhachnamh ar cheacht a theagasc tú an tseachtain seo.

Cad é a theagasc tú?

Cén fáth ar theagasc tú é?

Cad é mar a shocraigh tú ord agus luas na foghlama?

Cad a dhéanann eolas do Chinntí Gairmiúla?

Oide

"...léiríonn múinteoirí a gcumas gníomhúcháin nuair a fhreagraíonn siad do roghanna páistí trí chinntí gairmiúla a dhéanamh bunaithe ar spéiseanna, ar fhiosracht, agus ar réamhfhoghlaim na bpáistí, agus ar an gcuraclam agus ar chuir chuige scoile uile."

(*CCB*, lch. 25)

Ciorclán 67/2025

"Beidh tabhairt isteach churaclam athfhorbartha na bunscoile ina próiseas céimneach dea-thacaithe a mhairfidh 6 bliana ar a laghad". (ROÓ, 2025)

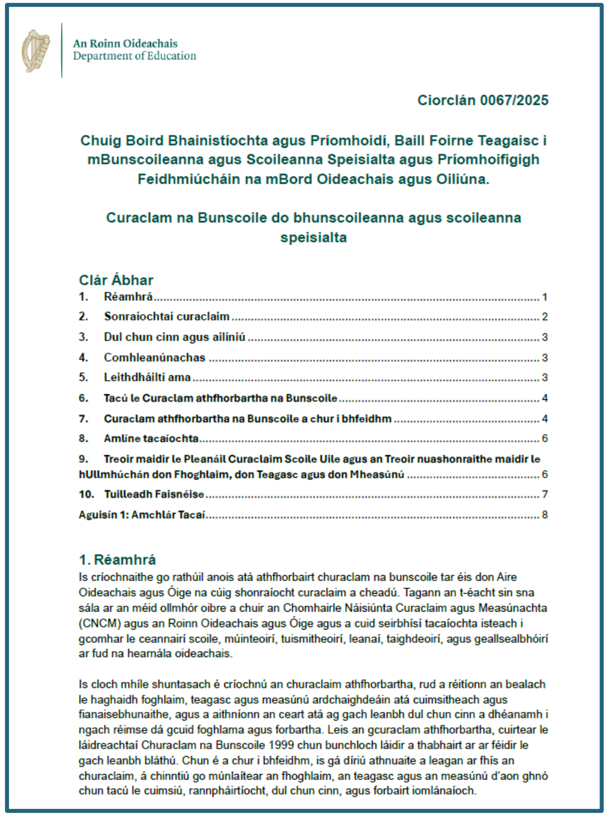

An Roinn Oideachais
Department of Education

Ciorclán 0067/2025

Chuig Boird Bhainistíochta agus Príomhoidí, Baill Foirne Teagaisc i mBunscoileanna agus Scoileanna Speisialta agus Príomhoifigigh Feidhmiúcháin na mBord Oideachais agus Oiliúna.

Curaclam na Bunscoile do bhunscoileanna agus scoileanna speisialta

Clár Ábhar

1. Réamhrá ... 1
2. Sonraíochtaí curaclaim ... 2
3. Dul chun cinn agus ailíniú ... 3
4. Comhleanúnachas ... 3
5. Leithdháiltí ama ... 3
6. Tacú le Curaclam athfhorbartha na Bunscoile ... 4
7. Curaclam athfhorbartha na Bunscoile a chur i bhfeidhm ... 4
8. Amlíne tacaíochta ... 6
9. Treoir maidir le Pleanáil Curaclaim Scoile Uile agus an Treoir nuashonraithe maidir le hUllmhúchán don Fhoghlaim, don Teagasc agus don Mheasúnú ... 6
10. Tuilleadh Faisnéise ... 7
Aguisín 1: Amchlár Tacaí ... 8

1. Réamhrá

Is críochnaithe go rathúil anois atá athfhorbairt churaclam na bunscoile tar éis don Aire Oideachais agus Óige na cúig shonraíocht curaclaim a cheadú. Tagann an t-éacht sin sna sála ar an méid ollmhór oibre a chuir an Chomhairle Náisiúnta Curaclaim agus Measúnachta (CNCM) agus an Roinn Oideachais agus Óige agus a cuid seirbhísí tacaíochta isteach i gcomhar le ceannairí scoile, múinteoirí, tuismitheoirí, leanaí, taighdeoirí, agus geallsealbhóirí ar fud na hearnála oideachais.

Is cloch mhíle shuntasach é críochnú an churaclaim athfhorbartha, rud a réitíonn an bealach le haghaidh foghlaim, teagasc agus measúnú ardchaighdeáin atá cuimsitheach agus fianaisebhunaithe, agus a aithníonn an ceart atá ag gach leanbh dul chun cinn a dhéanamh i ngach réimse dá gcuid foghlama agus forbartha. Leis an gcuraclam athfhorbartha, cuirtear le láidreachtaí Churaclam na Bunscoile 1999 chun bunchloch láidir a thabhairt ar ar féidir le gach leanbh bláthú. Chun é a chur i bhfeidhm, is gá díriú athnuaite a leagan ar fhís an churaclaim, á chinntiú go múnlaítear an fhoghlaim, an teagasc agus an measúnú d'aon ghnó chun tacú le cuimsiú, rannpháirtíocht, dul chun cinn, agus forbairt iomlánaíoch.

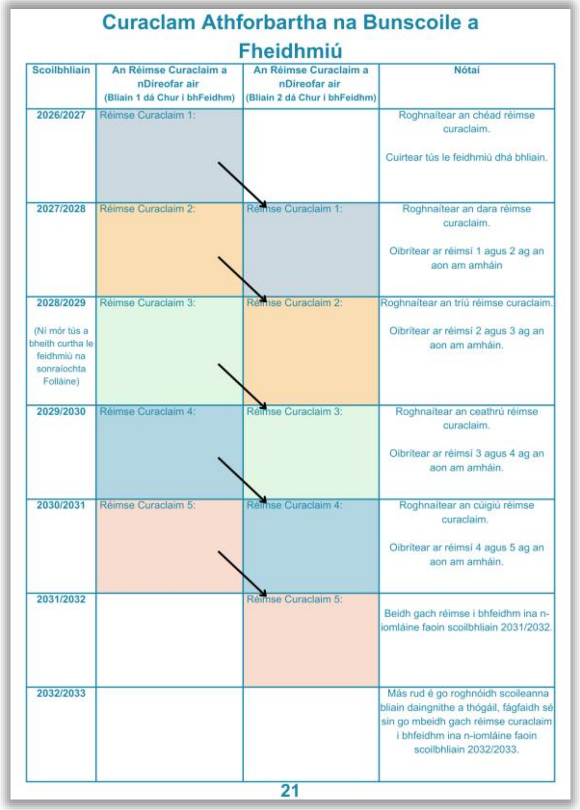

Curaclam Athforbartha na Bunscoile a Fheidhmiú

Scoilbhliain	An Réimse Curaclaim a nDíreofar air (Bliain 1 dá Chur i bhFeidhm)	An Réimse Curaclaim a nDíreofar air (Bliain 2 dá Chur i bhFeidhm)	Nótaí
2026/2027	Réimse Curaclaim 1:		Roghnaítear an chéad réimse curaclaim. Cuirtear tús le feidhmiú dhá bhliain.
2027/2028	Réimse Curaclaim 2:	Réimse Curaclaim 1:	Roghnaítear an dara réimse curaclaim. Oibrítear ar réimsí 1 agus 2 ag an aon am amháin
2028/2029 (Ní mór tús a bheith curtha le feidhmiú na sonraíochta Folláine)	Réimse Curaclaim 3:	Réimse Curaclaim 2:	Roghnaítear an tríú réimse curaclaim. Oibrítear ar réimsí 2 agus 3 ag an aon am amháin.
2029/2030	Réimse Curaclaim 4:	Réimse Curaclaim 3:	Roghnaítear an ceathrú réimse curaclaim. Oibrítear ar réimsí 3 agus 4 ag an aon am amháin.
2030/2031	Réimse Curaclaim 5:	Réimse Curaclaim 4:	Roghnaítear an cúigiú réimse curaclaim. Oibrítear ar réimsí 4 agus 5 ag an aon am amháin.
2031/2032		Réimse Curaclaim 5:	Beidh gach réimse i bhfeidhm ina n-iomláine faoin scoilbhliain 2031/2032.
2032/2033			Más rud é go roghnóidh scoileanna bliain daingnithe a thógáil, fágfaidh sé sin go mbeidh gach réimse curaclaim i bhfeidhm ina n-iomláine faoin scoilbhliain 2032/2033.

21

Réimsí agus Ábhair sa Churaclam

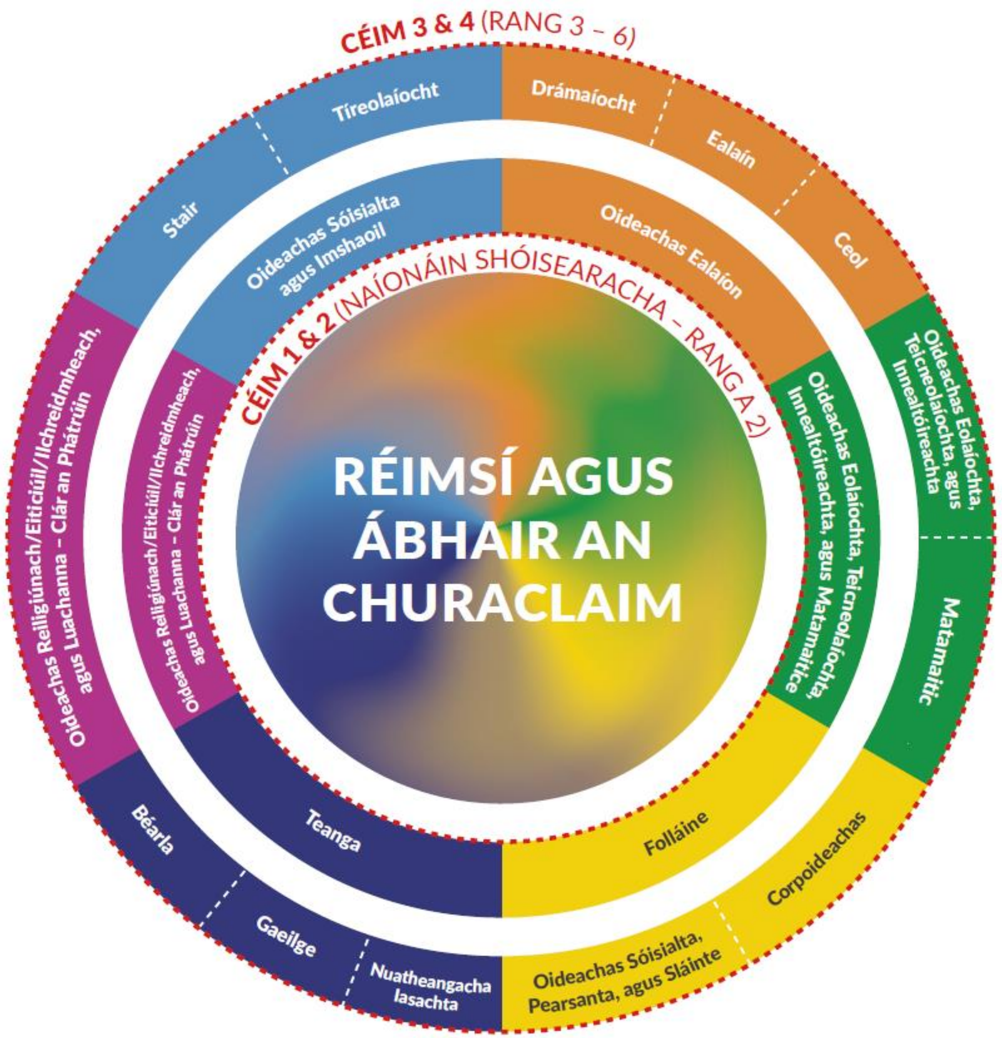

Forléargas ar na Sonraíochtaí

Tábla 2: Comhpháirteanna sna sonraíochtaí curaclaim

Ábhar	Cur síos
Réamhrá	Achoimre ar an mbonn fealsúnachta agus oideachais atá faoin réimse curaclaim.
Réasúnaíocht	Cur síos ar nádúr agus ar ról réimse an churaclaim agus na hábhair ghaolmhara i gcuraclam leathan na bunscoile.
Aidhmeanna	Fís don réimse curaclaim agus do na hábhair ghaolmhara a chuirtear in iúl trí shraith aidhmeanna.
Snáitheanna agus gnéithe	Roinnfear gach réimse curaclaim ina shnáitheanna agus déanfaidh na gnéithe cur síos ar an bhfoghlaim bhunriachtanach i ngach snáithe.
Torthaí Foghlama	Déanfaidh Torthaí Foghlama cur síos ar an bhfoghlaim agus ar an bhforbairt a mbeifear ag súil leo ó gach páiste tar éis tréimhse ama.
An curaclam i gcleachtas	Treoir agus tacaíocht a dhíríonn ar na smaointe móra atá mar bhonn agus taca le foghlaim, teagasc, agus measúnú ar ardchaighdeán sa seomra ranga.

Buntreoir ar na Sonraíochtaí

Oide

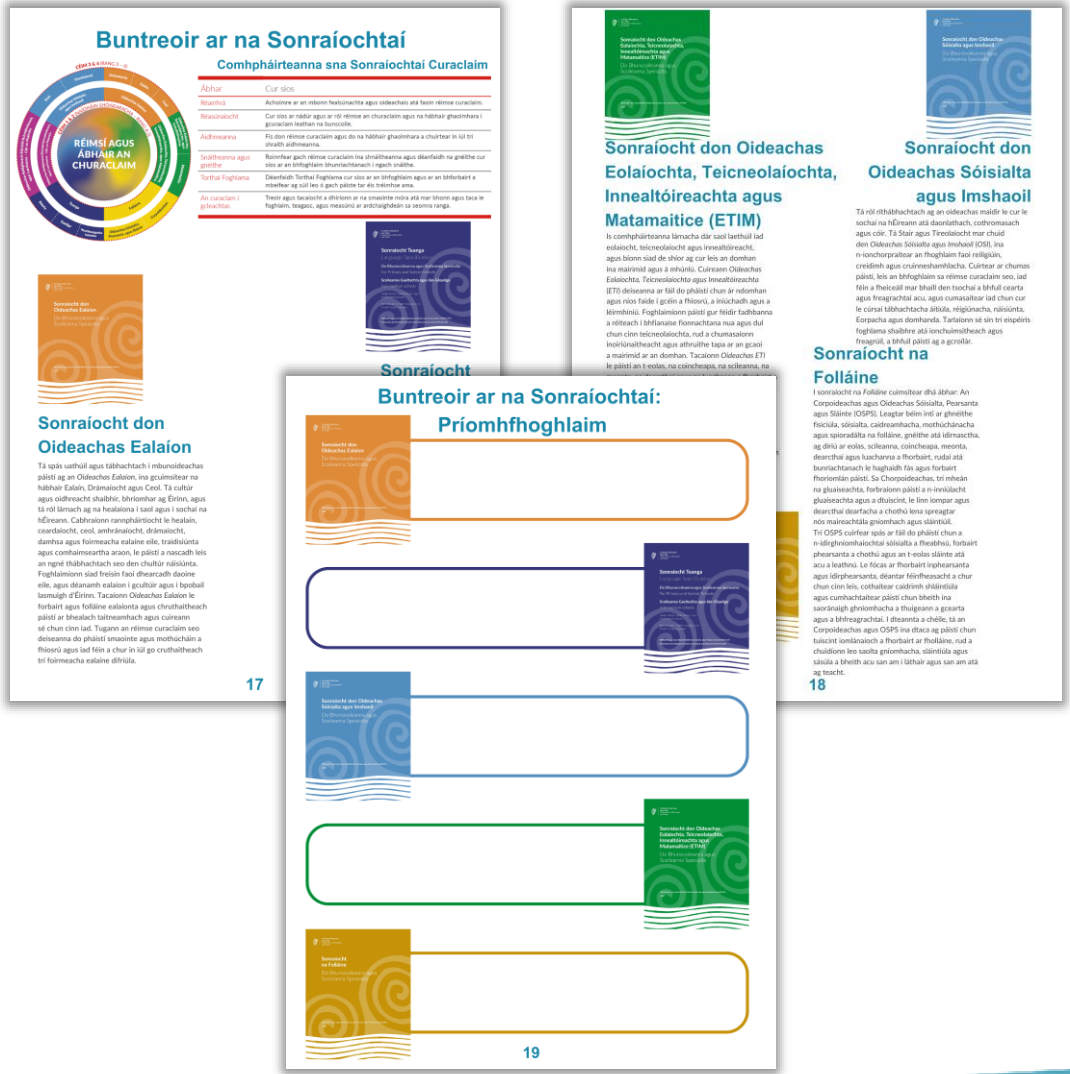

1. Léigh an intreoir són sonraíocht a tugadh duit.
2. Aibhsigh eochairfhocail agus eochairfhrásaí.
3. Breac nótaí agus comhroinn leis na grúpaí eile.

5 nóim.

17 19

Tacaíochtaí don Chur i bhFeidhm

Oide

Oideachas Ealaíon

Teanga

Oideachas Eolaíochta, Teicneolaíochta, Innealtóireachta agus Matamaitice

Oideachas Sóisialta agus Imshaoil

Folláine

Oideachas Ealaíon

Fáilte go dtí an curaclam don Oideachas Ealaíon le haghaidh gach bunscoil agus gach scoil speisialta. Anseo is féidir teacht ar naisc chuig an sonraíocht don Oideachas Ealaíon agus chuig an Tacar Uirlisí don Oideachas Ealaíon ar líne. Is féidir rochtain a fháil freisin ar fhíseáin, acmhainní agus faisnéis úsáideach a bhaineann leis an Oideachas Ealaíon.

Sonraíocht don Oideachas Ealaíon

Tacar Uirlisí don Oideachas Ealaíon

Físeán Forbhreathnaithe don Oideachas Ealaíon

Ceisteanna Coitianta | Forbairt na Sonraíochta Ealaíon | Curaclam 1999

https://www.curriculumonline.ie/ga-ie/primary/curriculum-areas/

Foghlaim, Teagasc agus Measúnú ar Ardchaighdeán

Oide

Cur amach ar na páistí agus a réamhfhoghlaim

Cur amach ar an oideolaíocht

Cur amach ar an gcuraclam

3 Rud a d'fhoghlaim mé

2 Rud a bhfuil mé fiosrach fúthu

1 Rud ba mhaith liom a fhiosrú a thuilleadh

5 nóim.

Acmhainní Oide chun Tacú le Cur i bhFeidhm

https://oide.ie/ga/primary/baile/

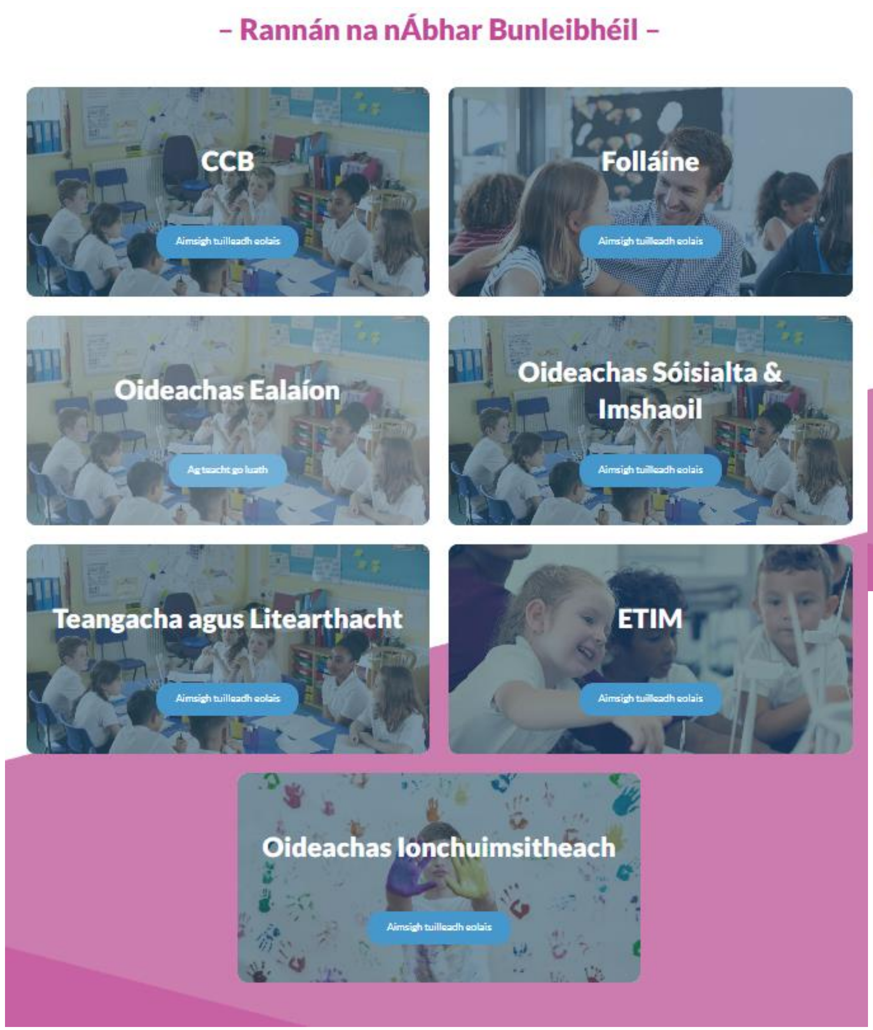

Tacaíochtaí do Thuismitheoirí agus do Pháistí

Oide

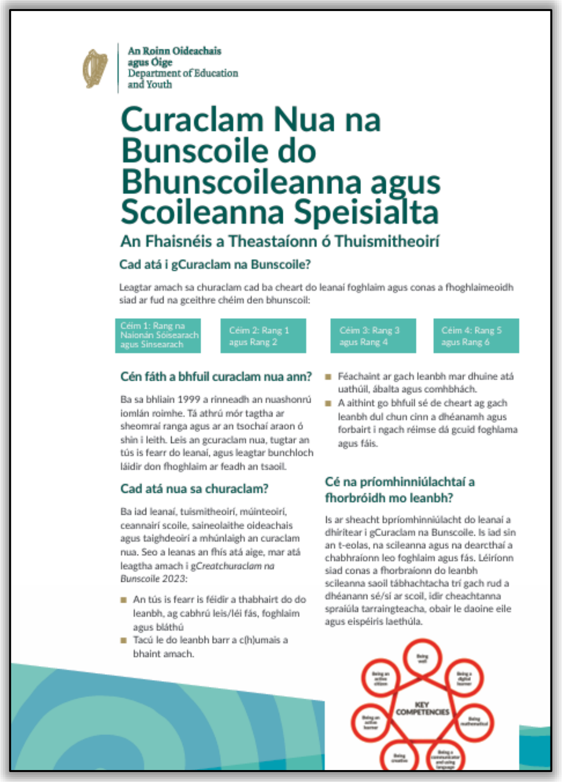
An Roinn Oideachais agus Óige
Department of Education and Youth

Curaclam Nua na Bunscoile do Bhunscoileanna agus Scoileanna Speisialta

An Fhaisnéis a Theastaíonn ó Thuismitheoirí

Cad atá i gCuraclam na Bunscoile?

Leagtar amach sa churaclam cad ba cheart do leanaí foghlaim agus conas a fhoghlaimeoidh siad ar fud na gceithre chéim den bhunscoil:

Céim 1: Rang na Naíonán Sóisearach agus Sinsearach	Céim 2: Rang 1 agus Rang 2	Céim 3: Rang 3 agus Rang 4	Céim 4: Rang 5 agus Rang 6

Cén fáth a bhfuil curaclam nua ann?

Ba sa bhliain 1999 a rinneadh an nuashonrú iomlán roimhe. Tá athrú mór tagtha ar sheomraí ranga agus ar an tsochaí araon ó shin i leith. Leis an gcuraclam nua, tugtar an tús is fearr do leanaí, agus leagtar bunchloch láidir don fhoghlaim ar feadh an tsaoil.

Cad atá nua sa churaclam?

Ba iad leanaí, tuismitheoirí, múinteoirí, ceannairí scoile, saineolaithe oideachais agus taighdeoirí a mhúnlaigh an curaclam nua. Seo a leanas an fhís atá aige, mar atá leagtha amach i g*Creatchuraclam na Bunscoile 2023*:

- An tús is fearr is féidir a thabhairt do do leanbh, ag cabhrú leis/léi fás, foghlaim agus bláthú
- Tacú le do leanbh barr a c(h)umais a bhaint amach.
- Féachaint ar gach leanbh mar dhuine atá uathúil, ábalta agus comhbhách.
- A aithint go bhfuil sé de cheart ag gach leanbh dul chun cinn a dhéanamh agus forbairt i ngach réimse dá gcuid foghlama agus fáis.

Cé na príomhinniúlachtaí a fhorbróidh mo leanbh?

Is ar sheacht bpríomhinniúlacht do leanaí a dhírítear i gCuraclam na Bunscoile. Is iad sin an t-eolas, na scileanna agus na dearcthaí a chabhraíonn leo foghlaim agus fás. Léiríonn siad conas a fhorbraíonn do leanbh scileanna saoil tábhachtacha trí gach rud a dhéanann sé/sí ar scoil, idir cheachtanna spraíúla tarraingteacha, obair le daoine eile agus eispéiris laethúla.

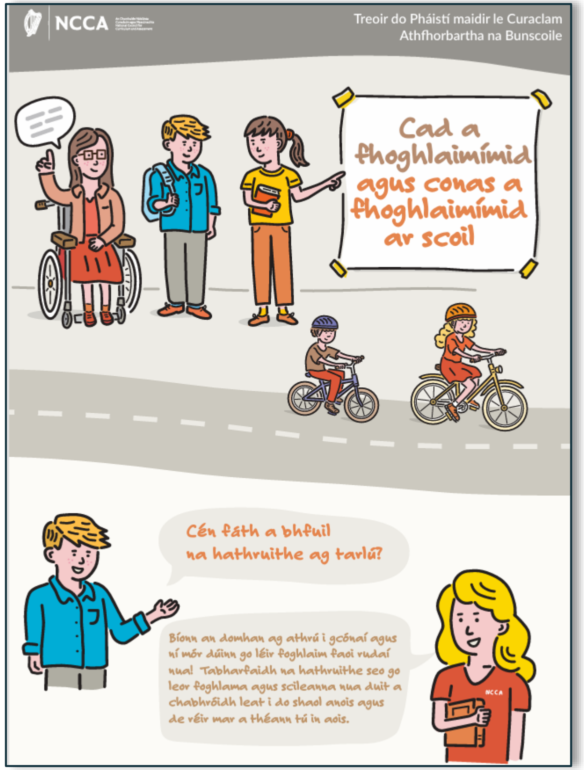

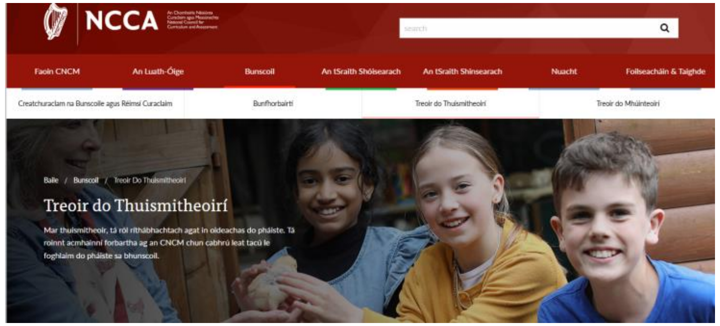

Príomhfhoghlaim

Na chéad chéimeanna eile féideartha dom...

Oide

Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professiona Learning of School Leaders and Teachers

Míle buíochas!

CC BY NC